

Právnícké minimum

Práva jsou velmi důležitá, bohužel často nerespektovaná. Je třeba svá práva znát a umět je používat. Pokud vám někdo tvrdí, že dělá něco podle zákona, a vy máte pochybnosti, ať vám konkrétní zákon ukáže. Zde představím základní zákony týkající se vás a vašeho dítěte. Je jen na vás, zda využijete svého práva.

- § 28 odst. 1 písm. e) zákona č. 372/2011 Sb. (dále též jen ZSS) – **dítě má právo na nepřetržitou přítomnost rodiče** (pokud není opilý, agresivní atp.)
- § 28 odst. 1 ZSS – **zdravotní služby lze pacientovi poskytnout pouze s jeho svobodným a informovaným souhlasem**, právo na negativní revers (stejně tak rodič může odmítnout cokoliv jako zákonný zástupce, pokud se nejedná o ohrožení života)
- § 48 odst. 5 ZSS – **lékař je povinen vydat pravdivou písemnou zprávu**, proč mne nepřijal/nebyl výkon proveden, nebyl člověk ošetřen – velmi důležité uplatňovat pro stížnost!
- § 65 a 66 ZSS – **dokumentace, právo nahlížet a fotokopie zdarma**, kopie za cenu nákladů, ne pro výdělek
- § 54 odst. 4 ZSS – **právo vidět dokumentaci a reklamovat ji na místě** – doporučuji využívat, zpětně se domůžete opravy dokumentace hůře
- § 48 odst. 3 ZSS – **nemocnice musí přijmout rodící ženu**, i když mají plno, nebo když dotyčná odmítá různá či všechna vyšetření či cokoliv podepsat, zaplatit
- § 88 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále též jen občanský zákoník, nový občanský zákoník nebo NOZ) – **můžete nahrávat pro ochranu svých práv** či k právem chráněným zájmům jiných osob. A to i bez upozornění a souhlasu. Nahrávku je možné použít k úřednímu jednání nebo v případě vystoupení v záležitosti veřejného zájmu.
- **Pediatr vás nemůže nepřijmout** kvůli způsobu porodu, očkování, věku, pohlaví, rase, vážnosti onemocnění, pokud nemá prokazatelně plnou kapacitu, jinak se jedná o přestupek dle § 117 odst. 3 písmeno a) ZSS.

Právo na sebeurčení a autonomie

Údaje v této kapitole jsou postavené především na judikátu I. ÚS 1565/14–1 K právu na život. Jeho kompletní znění najdete ve zdrojích na konci knihy, stejně jako další legislativu, ze které vycházím.

K napsání této kapitoly mne inspirovaly četné dotazy tohoto typu:

„Dobrý den, nechci rodit v Hradci, tak jsem se jela podívat do Náchoda. Recenze byly moc hezké, ale píšou je asi ženy, které jsou zaměřeny na medicínský porod plný zásahů. Mám připravené porodní přání. Porodní asistentka ho tak zběžně pročetla a řekla: ‚Kanylace předem se u nás dělá, po vybavení hlavičky se píchá oxytocin,

vitamín K máme i.m. a kapky ne. Při SC není otec na sále, ale za dveřmi kouká oknem, dotepání pupečníku ne, bonding na matce ne, samopřisátí ne.‘ Tak jsem z toho taková zničená, jelikož v Hradci je to ještě horší. Nějaké rady? Podíval by se mi prosím případně někdo na porodní přání, zda se dá něco poupravit?“

Pravidla pro prevenci porodnického násilí a navržený postup, jak si zajistit bez-zásahový porod, najdete v části *Jde to i jinak*.

Žádný lékařský postup, ani ten na náležitě odborné úrovni a dle lege artis (čili dle nejmodernějších poznatků vědy v oboru dle studií), nelze provádět bez svobodného informovaného souhlasu. Kromě resuscitace.

ČR se zavázala dodržovat vyšší zákony, které říkají, že: V Listině základních práv Evropské unie se jasně uvádí: „Každý má právo na to, aby byla respektována jeho fyzická a duševní nedotknutelnost.“ Dále se uvádí: „V lékařství a biologii se musí dodržovat zejména svobodný a informovaný souhlas dotčené osoby.“ V Úmluvě na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny (Úmluva o lidských právech a biomedicíně) se jasně uvádí: „Zájmy a blaho lidské bytosti jsou nadřazeny zájmům společnosti nebo vědy.“

Dále se uvádí: „Jakýkoli zákrok v oblasti péče o zdraví je možno provést pouze za podmínky, že k němu dotčená osoba poskytla svobodný (tedy bez nátlaku a manipulace) a informovaný (tedy na základě pravdivých a ucelených informací) souhlas. Tato osoba musí být předem řádně informována o účelu a povaze zákroku, jakož i o jeho důsledcích a rizicích. Dotčená osoba může kdykoli svobodně svůj souhlas odvolat.“ Pakliže nesouhlasí s nějakým zákrokem/zámkroky, dává negativní revers. Tento nemůže být důvodem k ukončení péče o tuto osobu, ledaže by tato osoba odmítala naprosto všechny úkony včetně hospitalizace.

Jak uvádí článek *Právní aspekty autonomie pacienta a poskytování zdravotní péče* od MUDr. et Mgr. Jolany Těšínové: „Poskytování zdravotní péče z povahy věci úzce souvisí s právem každého jedince na život, garantovaným ústavním pořádkem České republiky a zahrnujícím právo na ochranu, záchranu či uchování života jakožto základního lidského práva. Integrální součástí práva na život je právo na ochranu zdraví. Právo pacienta sám rozhodnout o tom, jaký výkon (ať už diagnostický, či terapeutický) mu má být (může být) proveden, vyplývá rovněž z ústavního pořádku České republiky. Listina základních práv a svobod totiž garantuje mimo jiné nedotknutelnost osoby (a jejího soukromí), jakož i osobní svobodu. Právo na informovaný souhlas je tak právem garantovaným ústavním pořádkem České republiky.“

Praxí ovšem je, že vám informovaný souhlas dají podepsat, nicméně vás ve skutečnosti neinformují o všech rizicích. Těšínová píše: „V situacích, kdy pacient odmítá udělit informovaný souhlas k zákroku, který je dle názoru lékaře nutný k ochraně jeho zdraví, či dokonce k záchraně jeho života, by se tak ústavně garantovaná práva mohla dostat do kontradikce. Rozpor je to však pouze zdánlivý. Život ani zdraví nejsou hodnotami, s nimiž by mohl nakládat stát (společnost), ale hodnotami náležejícími výlučně dotyčné fyzické osobě. Je tak jen na konkrétním člověku, jak s nimi naloží. Stát (společnost) má jistě vést své občany tak, aby se svým zdravím (životem)